

У процесі мотивації студентів до навчання головна роль відводиться моральним стимулам, які можна поділити на групи:

- суспільне визнання особистих досягнень;
- суспільне визнання (виконання командних проектів, участь групи у конференції тощо);
- особисте визнання.

Доцільно використовувати теорію винагород. Винагорода – це те, що людина вважає цінним для себе. Вона може бути зовнішньою, тобто такого, що надається адміністрацією (подяка кафедри, грамота, грошові виплати), і внутрішньою, яку дає сама робота (відчуття морального задоволення від виконаної роботи). Викладач повинен спрямовувати студентів на отримання внутрішньої винагороди. Для цього необхідно розробити індивідуальні й командні завдання, виконання яких надасть студенту відчуття самоповаги, задоволення досягнутими результатами, відчуття відповідальності за зроблену роботу.

Наведено методичні рекомендації щодо формування навчальних завдань з використання стимулів внутрішньої мотивації студентів. Використання цих розробок надасть студентам розуміння того, що поряд з широкими знаннями вони отримують більше надійних і ефективних способів вирішення проблем у конкретних вузьких питаннях, що буде спонукати їх до подальшого навчання.

О.В. Громова

ВИЩА ОСВІТА В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Зміни, що відбулися у світі, свідчать про формування суспільства, заснованого на знаннях, що виступають одними з головних факторів економічного розвитку. Україна на сучасному етапі розвитку, приєднавшись до Болонського процесу, прагне привести систему вищої освіти у відповідність до європейської. Найбільш широко інтеграційна політика для молоді впроваджується у сфері освіти. Вхідження у Болонський простір стало важливим для українського суспільства задля вирішення проблеми визнання українських дипломів за кордоном, підвищення ефективності, якості освіти і тим самим конкурентоспроможності українських ВНЗ та їхніх випускників на європейському та світовому ринку праці.

Стрімко розвивається міжнародний ринок освітніх послуг. Нам необхідно добитися визнання європейською та світовою спільнотою вітчизняної освіти як самодостатньої й конкурентоспроможної. Основні вимоги глобалізації до людини – високий професіоналізм, зростити який повинні саме ВНЗ. Вхідження української вищої школи в міжнародний

освітній простір надає нових можливостей для просування української освіти на міжнародній арені.

Можливо відокремити такі перспективи, які відкриваються перед освітянською громадою й суспільством.

По-перше, соціально-економічні й політичні зрушення в українському суспільстві на тлі глобалізаційних викликів часу детермінують необхідність вчасної модернізації системи вищої освіти. Євроінтеграційні прагнення України зумовлюють необхідність глибинного реформування національної освітньої системи задля її розпізнавання у європейському просторі.

По-друге, Болонський процес відкриває можливості розбудови інноваційної моделі вищої освіти, яка була б здатною не тільки адекватно реагувати на виклики часу, а й працювати на перспективу, закладаючи підґрунтя для соціального поступу. Вхідження України до європейського освітнього простору прискорює перехід від освітньої моделі індустріального суспільства до моделі освіти суспільства інформаційного.

По-третє, прийняття зручної та зрозумілої градації дипломів, ступенів і кваліфікацій, запровадження двоступеневої структури вищої освіти, використання єдиної системи кредитних одиниць (ECTS) розширюють можливості випускників ВНЗ самореалізуватися в професійній галузі в будь-якій з європейських країн.

По-четверте, важливою є якісна перевага долучення до європейського освітнього простору – активна академічна взаємодія людей, вищих навчальних закладів і держав, що забезпечує мобільність студентів, викладачів, дослідників та адміністративного персоналу.

По-п'яте, «болонізація» навчального процесу в українських ВНЗ має сприяти студентському самовиявленню, що здебільшого забезпечується золотою тріадою: мобільністю, привабливістю, працевлаштуванням. Працевлаштування випускників – це головне питання для вищих закладів у всій Європі; це стратегічна мета й індикатор успіхів Болонського процесу загалом.

По-шосте, конкурентоспроможність фахівця на ринку праці можуть забезпечити лише висока якість здобутої освіти, постійне самовдосконалення людини й навчання протягом усього життя. Україна, приєднавшись до Болонського процесу, проводить відповідну роботу задля підтримки й розвитку європейських стандартів якості із застосуванням порівняльних критеріїв, механізмів і методів їх оцінки відповідно до вимог ENQA.

По-сьоме, актуальним завданням європейської освіти є обов'язкова тісна взаємодія навчального процесу та науки у вищих навчальних закладах, необхідність залучення талановитої студентської молоді до науково-дослідної діяльності, формування наукового потенціалу, «культурного генофонду» в університетському середовищі. Україна, яка має значні напрацювання в цій царині в попередні роки, мусить

активізувати цю діяльність задля відновлення найкращих дослідницьких традицій і створення нових наукових шкіл.

О.Г. Дейнека

СПЕЦИФІКА РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ПЕРІОД ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Вітчизняні ВНЗ зацікавлені як в отриманні прибутку (і таким чином у скороченні залежності від урядової підтримки, яка постійно знижується), так і в ствердженні свого іміджу, специфіки підготовки фахівців свого профілю на міжнародній арені. На сьогоднішній день все частіше використовується термін "ВНЗ-підприємство", який охоплює практично всі характеристики, властиві сьогоднішній вітчизняній вищій освіті. Поняття "підприємство" охоплює як економічні, так і наукові, академічні аспекти освітньої діяльності ВНЗ виходячи з того, що ВНЗ функціонують, з одного боку, за традиційними законами, але, з іншого боку, вимушені підкорятися новим законам конкуренції та необхідності збереження і розвитку престижу, іміджу і прибутку навчального закладу.

Потрібно ясно розуміти, що підприємницький погляд на функціонування й розвиток системи вищої освіти є лише одним з багатьох мотивів, який пробуджує інтереси практично всіх ВНЗ до діяльності з урахуванням процесів глобалізації. Диференційовані академічні пошуки інтернаціоналізації навчальних планів, мобільність студентства і професорсько-викладацького складу, яка постійно підвищується, участь у допоміжних, суміжних з освітніми, програмах з надання різноманітних послуг — все це також входить до числа важливих проявів процесу глобалізації. Потрібно до того ж зазначити, що гроші, які отримуються вищими навчальними закладами від підприємницької діяльності, дають можливість виходячи з внутрішніх потреб ВНЗ використовувати їх з метою укріплення і розвитку педагогічної, навчальної, дослідницької та матеріально-технічної інфраструктури закладу освіти.

Показовим прикладом взаємовпливу підприємницького підходу і глобалізації у вищій освіті є розвиток транснаціональної освіти. Саме в рамках такої освіти можна спостерігати особливості сучасного функціонування традиційних вищих навчальних закладів, їх дії на міжнародній арені в просторі ринку, у межах якого вищими закладами освіти реалізуються соціальні ролі приватних провайдерів освіти, про які говорилося вище. У ході впровадження глобальних інновацій у системі вищої освіти країнами-імпортерами освіти розробляється регулююче законодавство, яке охоплює питання захисту споживача освіти, захисту регіональних (місцевих) систем вищої освіти та забезпечення якості освіти, що імпортується. Країни-експортери освіти, як правило, створюють